

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4062/2022
04.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милан Динић, адвокат из ..., против туженог Града Ниша, кога заступа Градско правобранилаштво, ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3513/2021 од 23.12.2021. године, у седници одржаној дана 04.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3513/2021 од 23.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу П 281/20 од 08.09.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је тужени Град Ниш супсидијарни дужник према закључку Привредног суда у Нишу Ст 36/2010 од 22.02.2018. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужиљи исплати 9.116.490,00 динара са законском затезном каматом од 09.01.2019. године, као дана подношења тужбе, па до исплате, док је одбијен као неоснован захтев за исплату законске затезне камате од 22.02.2018. године до 08.01.2019. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове поступка у износу од 521.764,00 динар са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3513/2021 од 23.12.2021. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом, усвајајућем делу става другог и у трећем ставу изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији туженог на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку нема битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд у поступку по ревизији води рачуна по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Основног суда у Нишу О бр.3855/15 од 08.01.2016. године, тужилци је расподељена 1/9 накнадно пронађене имовине пок. ББ и пок. ВВ, бивших из ..., коју чини непокретна имовина по правноснажном решењу Комисије за вођење поступка и доношења решења по захтевима за враћање земљишта Града Ниша од 27.12.2012. године, између осталих и кп.бр. .. површине 23.889 м² у КО ..., као прауници пок. ББ по пок. уници ГГ и ћерки ДД. То решење је правноснажним решењем Основног суда у Нишу О бр.3855/15 од 19.05.2021. године исправљено, тако што је правним следбеницима утврђено право на новчану накнаду за одузету кат. парцелу .. КО Решењем Министарства финансија РС бр. 461-02-881/92-13 од 06.09.2013. године одбијена је жалба ДП „ПИК“ Ниш у стечају изјављена против решења Комисије за вођење поступка и доношење решења по захтевима за враћање земљишта Града Ниша број 465-248/91-04 од 27.12.2012. године (којим је обавезан „ПИК“ Ниш да за одузету кп.бр. .. КО ... решењем Среске комисије за пољопривредни земљишни фонд НО Срез Ниш од 14.07.1953. године, исплати одговарајућу накнаду). Решењем Трговинског суда у Нишу Ст бр.10/2009 од 03.06.2009. године отворен је стечајни поступак над стечајним дужником ДП „ПИК“ Ниш, са седиштем у Нишу, а 07.09.2009. године донета је одлука да ће се стечајни поступак окончати банкротством. Тужилка је поднела пријаву потраживања 17.03.2017. године, заведену под бројем 441, која је била предмет испитивања на рочишту одржаном 22.02.2018. године ради накнаде за одузето земљиште. Закључком о утврђеним потраживањима од 22.02.2018. године, тужилци је за удео од 1/9 на кат. парцели .. КО ..., делимично признато потраживање од 9.116.490,00 динара (према процени Пореске управе у Нишу) и исто разврстано у четврти исплатни ред. У наведеном стечајном поступку тужилка није намирила своје потраживање, а туженом је 17.12.2018. године поднела предлог за мирно решење спора и захтев за намирење обавезе као супсидијерног дужника на основу закључка Привредног суда од 22.02.2018. године. Према извештају НБС Сектора за принудну наплату од 31.07.2019. године, нема увида у стање и кретање средстава на текућим рачунима клијената банке „ПИК“ Ниш у стечају, а из извештаја АИК Банке од 08.11.2019. године стање на рачуну износи 727.178,25 динара, док према извештају „Војвођанске банке“ од 12.11.2019. године девизни рачун „ПИК“ Ниш у стечају има неактиван статус и стање на рачуну на дан 07.11.2019. године је 0,00 евра.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредбе члана 58. став 1. Устава РС и члана 12. Закона о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредног производа („Сл. гласник РС“, бр.18/91, 20/92, и 42/98), оценили да тужилка као правни следбеник, основано потражује исплату новчане накнаде према припадајућем уделу, за одузето земљиште ранијем сопственику, имајући у виду да стечајни дужник „ПИК“ Ниш у стечају као примарни дужник, није у могућности да исплати ту новчану накнаду. Како је тужени град супсидијерни дужник, то је у обавези да исплати тражено новчано потраживање, због чега је усвојен тужбени захтев.

По оцени Врховног суда, побијана одлука заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбама члана 12. став 1. и 3. Закона о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредног производа („Сл. гласник РС“, бр.18/91, 20/92, и 42/98) је прописано да у случају када ранијем сопственику по одредбама овог закона припадне право на новчану накнаду за одузето земљиште, исплата накнаде пада на терет организације која користи земљиште у моменту одређивања накнаде. У случају када организација није у могућности да исплати новчану накнаду, обавезу исплате те накнаде извршиће општина, а ако и она то није у могућности, ову обавезу извршиће Република Србија. Према члану 12 б, став 1. и 3. истог закона у случају када је висину новчане накнаде утврдио надлежни суд накнада се плаћа у једнаким тромесечним ратама, у року од 10 година, почев од истека године дана од дана правноснажности судске одлуке. На доспеле обавезе плаћа се камата у висини раста цена на мало, према последњим објављеним подацима Републичког органа надлежног за послове статистике.

У конкретном случају испуњени су законски услови за прелазак новчане обавезе на туженог који треба да изврши исплату новчане накнаде уместо „ПИК“ Ниш у стечају, који због инсолвентности то није у могућности. Из цитираних одредби произилази супсидијарна одговорност туженог за исплату накнаде одређене одлуком надлежног управног органа и закључком о утврђеним потраживањима Привредног суда у Нишу.

Ревизијом се неосновано понављају наводи о основаности приговора застарелости потраживања. Супсидијарност обавезе туженог за исплату подразумева да је тужила претходно захтевала испуњење обавезе од главног дужника и да главни дужник своју обавезу није извршио. Над главним дужником „ПИК“ Ниш отворен је стечајни поступак, а тужила је у покренутом стечајном поступку пријавила своје потраживање и одлуком стечајног суда потраживање јој је признато 22.02.2018. године, које у том поступку није намирено. Следом изнетог, главни дужник није извршио своју новчану обавезу. Рок застарелости није започет пре отварања стечајног поступка (03.06.2009. године), а стечај је још увек у току. Стога, према околностима конкретног случаја подношењем тужбе 09.01.2019. године потраживање тужиле није застарело. Правилна је оцена другостепеног суда да у односу на тужилу нема места примени члана 1019. став 2. Закона о облигационим односима, већ 379. став 1. истог закона, који рок у овом случају није протекао.

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић